

Libera circulație a lucrătorilor români pe teritoriul UE: realități și tendințe din perspectivă economică, ocupațională și socială

(Institutul European din România, Sala de conferințe)

- SINTEZĂ -

Institutul European din România a organizat, în data de 8 iulie 2014, dezbaterea *Libera circulație a lucrătorilor români pe teritoriul UE: realități și tendințe din perspectivă economică, ocupațională și socială*, în cadrul inițiativei de promovare a studiului «Estimarea impactului liberei circulații a lucrătorilor români pe teritoriul UE, începând cu 01.01.2014 ; realități și tendințe din perspectivă economică, ocupațională și socială, la nivel național și european». Evenimentul a beneficiat de participarea dnei **Gabriela Drăgan**, prof. univ. dr., Director General al Institutului European din România, a dlui **Codrin Scutaru**, secretar de stat, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice, a dlui **Bogdan Badea**, director, Ministerul Afacerilor Externe, a dnei **Camelia Mihalcea**, director în cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, precum și a dnei **Valentina Vasile**, director științific, cerc. gr. I, în cadrul Institutului de Economie Națională, prof. univ. dr., Universitatea "Nicolae Titulescu", autor și coordonator al echipei de cercetare, a dnei **Iolanda Stăniloiu**, consultant, fost purtător de cuvânt în cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice, a dnei **Maria Voica**, coordonator de proiect O.I.M România și a dnei **Victoria Stoiciu**, coordonator de proiect, Friedrich Ebert Stiftung. Dna **Maria- Denise Theodoru**, jurnalist la Radio România Actualități, a fost moderatorul dezbaterii, la care au luat parte, de asemenea, reprezentanți ai mediului de afaceri, reprezentanți din sfera politică, membri ai societății civile, studenți, masteranzi, mass media.

Dna **Gabriela Drăgan** a conturat coordonatele discuției, evidențiind importanța temei discutate prin prisma discursului existent la nivelul anumitor state cu privire la presupusa «invazie» a lucrătorilor români, și la riscurile de abuzuri pe care libera circulație le poate implica, dar și utilitatea studiului supus dezbaterii. Unul dintre principalele merite ale studiului este acela de a contribui la demontarea previziunilor fataliste circulate în unele state membre, cu privire la impactul liberei circulații a lucrătorilor români pe teritoriul UE, începând cu 01.01.2014. Lucrarea este apreciată totodată ca fiind una laborioasă și bine documentată.

Dna **Maria- Denise Theodoru** a făcut referire la efectele negative în planul imaginii pe care le-au avut campaniile din anumite state membre împotriva lucrătorilor români, efecte care se resimt și în prezent.

DI **Codrin Scutaru** a aprofundat reflecțiile asupra mobilității lucrătorilor români, ca drept fundamental în calitate de cetățeni europeni, insistând asupra efectelor pozitive pe care aceasta le are pentru economia europeană. Libera circulație este un drept fundamental al construcției europene care nu poate fi restrâns sau limitat. DI secretar de stat Scutaru a atras atenția asupra campaniei negative din Marea Britanie la adresa lucrătorilor români, și îndeosebi asupra faptului că majoritatea românilor plecați la lucru în Regatul Unit au în general calificări medii sau înalte, fiind totodată contribuitori la bugetul țării gazdă. Pe de altă parte, au fost aduse în discuție consecințele în plan economic și ocupațional pentru România, observându-se o pierdere a personalului calificat. Totodată, având în vedere orientarea proeuropeană a românilor și cetățenia europeană pe care aceștia și-o asumă, se impune dezvoltarea unui dialog la nivel european pentru soluționarea lor.

DI **Bogdan Badea** a apreciat în intervenția sa bogăția de date și profunzimea evaluărilor din studiu. Invitatul a adus în discuție faptul că libertatea de circulație beneficiază de o reglementare expresă inclusiv prin Tratatul de funcționare al UE. Invitatul a făcut referire la o serie de studii realizate în UE care relevă beneficiile concrete ale mobilității forței de muncă din Europa Centrală și de Est pentru economiile statelor gazdă. S-a remarcat totodată gradul redus de mobilitate în spațiul european, în comparație cu cel american sau australian. În același timp, optimizarea liberei circulații devine viabilă doar în contextul eliminării prejudecăților și menținerii unor piețe de muncă eficiente. În cazurile de

fraude individuale, întrucât dreptul la libera circulație este o competență partajată, ține de fiecare stat în parte să ia măsurile pe care le consideră adecvate. Aceasta nu trebuie să afecteze exercitarea dreptului la libera circulație, dimpotrivă, mobilitatea la nivelul UE trebuie sprijinită și stimulată.

În intervenția sa, dna **Camelia Mihalcea** a detaliat instrumentele de sprijin pe care ANOFM le poate pune la dispoziția cetățenilor români care doresc să lucreze în străinătate. Dna Mihalcea a atras atenția asupra utilității deosebite a portalului EURES, unde specialiști și experți oferă informații concrete asupra condițiilor și ofertelor de muncă din spațiul UE. S-a ridicat de asemenea problema insuficienței cunoașteri sau informări în rândul cetățenilor interesați să-și caute oportunități de lucru afară în ce privește aspectele tehnice ale statutului lor în țara gazdă.

Dna **Valentina Vasile**, în calitate de coordonator al studiului prezentat, a discutat despre implicațiile cercetărilor realizate și a insistat asupra concluziilor acestui studiu, care demonstrează prin date concrete o contradicție a previziunilor negative cu privire la efectele eliminării restricțiilor de circulație pentru România și Bulgaria; « invazia » vehiculată în presa occidentală fiind contrazisă de realitatea ultimelor șase luni. Concluziile studiului s-au axat pe trei coordonate principale: într-o primă etapă, s-a reiterat tema remitențelor, care au avut tendințe de stabilizare în ultima perioadă, pe fondul unei revizuirii a comportamentului resortisantului român în străinătate. În acest sens, așteptările trebuie să fie realiste, în opinia dnei Vasile. Ulterior, s-a evidențiat modificarea profilului lucrătorului român în străinătate, acesta caracterizându-se prin două extreme: cea a tânărului absolvent de studii superioare, în străinătate sau în țară, care nu este atras de ofertele de muncă de pe piața autohtonă, respectiv cea a lucrătorului slab calificat, al cărui loc de muncă este slab remunerat. Studiul paralel al celor două cazuri a condus la concluzia că persoanele cu o pregătire superioară își găsesc cu mai multă ușurință un loc de muncă în spațiul european. În final, echipa de autori și-a îndreptat atenția asupra evaluării pierderii de capital intelectual autohton, tendința desprinsă în urma cercetărilor fiind aceea că tinerii români aleg tot mai des să se stabilească în alte state membre ale UE, datorită oportunităților existente.

Intervenția dnei **Iolanda Stăniloiu** a fost orientată spre dimensiunea socială a temei liberei circulații a lucrătorilor români, făcând referire la prejudecățile manifestate în spațiul public european. În același timp, invitata a susținut necesitatea promovării acestui studiu în mediul de afaceri, în mass media și la nivelul sindicatelor, apreciind drept vizibilă sporirea măsurilor pe care statul român le aplică pentru a corecta dezechilibrele de pe piața muncii.

Dna **Maria Voica** a prezentat informații relevante asupra rolului OIM și activităților de informare pe care aceasta le promovează. Invitata a adus în discuție cazuri de abuzuri cărora le-au căzut victime cetățeni români plecați pentru a căuta oportunități de lucru în spațiul UE, de multe ori aceste abuzuri fiind asociate unei insuficiente informări. S-a făcut referire și la legătura directă între creșterea populației globale și amplificarea procesului de migrație, susținându-se necesitatea normalizării acestui fenomen, în acord cu contextul geopolitic, economic și social din prezent.

Intervenția dnei **Victoria Stoiciu** s-a bazat pe concluziile raportului « Impactul mobilității forței de muncă în UE ». Potrivit raportului, după eliminarea restricțiilor de muncă pentru cetățenii români și bulgari, nu s-a produs un așa-zis boom al migrației, ci dimpotrivă, s-a remarcat o creștere mai lentă decât cea care a precedat perioada de criză. În urma analizei comparative între cazul Italiei și cel al Spaniei pentru anul 2011, s-a remarcat o tendință generală determinată de alți factori decât cei legați de barierele impuse de statele membre ale UE, politicile guvernamentale fiind foarte importante. Impactul liberei circulații este pozitiv pe termen lung pentru țările gazdă, al căror PIB a crescut în mod vizibil, estimându-se că ieșirea din criză a țărilor din Europa de Vest s-a datorat și angajării forței de muncă din Europa de Est și Centrală. În România, deși pe termen scurt impactul poate fi unul pozitiv, pe termen lung se conturează perspective negative asupra evoluției structurii sociale, economice și profesionale autohtone.

În încheiere, în cadrul sesiunii de comentarii și întrebări, au luat cuvântul reprezentanți ai Parlamentului, dar și ai mediului de afaceri. Au fost abordate subiecte precum necesitatea elaborării de noi politici, adaptate nevoilor reale ale cetățenilor români în context european, dar și importanța reformării modului de gândire a activității economice.

Sinteză realizată de Biroul de Studii și Analize, IER

